

Skyborn Renewables Pooki Oy:n merituulivoima-alueen osayleiskaava / Kansainvälinen kuuleminen

Kunnanhallitus 16.09.2024 § 194

Valmistelija

kunnanjohtaja Vivi Marttila ja vs. tekninen johtaja Sampo Mäkelä

Skyborn Renewables Pooki Oy on jättänyt Simon kuntaan seuraavan kaavoitusaloitteen:

”Skyborn Renewables Pooki Oy (jäljempänä ”Skyborn”) on osa Skyborn Renewables konsernia, joka on yksi maailman johtavista merituulivoimayhtiöistä.

Skyborn jättää Simon kunnalle tämän kaavoitusaloitteen liitteessä 1 esitetylle Pookin merituulivoima-alueelle kattaen noin 360 km² Metsähallituksen hallinnassa olevia alueita. Alue pitää sisällään myös aiemmin Suurhiekka-nimellä kutsutun merituulivoima-alueen, jonka oikeudet ovat nykyään Skyborn Renewablesin omistuksessa. Yhtiö on 21.6.2023 päivättyllä sopimuksella sopinut Metsähallituksen kanssa hankealueen varaamisesta kaavoitusaloitteen tekoa sekä hankkeen muuta alkuvaiheen suunnittelua varten. Varaussopimus on voimassa viisi (5) vuotta sen allekirjoitushetkestä ja antaa Skybornille etuoikeuden neuvotella varsinainen käyttöoikeussopimus hankealuetta koskien.

Alue sijaitsee Suomen aluevesillä Oulun, lin ja Simon kuntien alueella, mutta sähkönsiirtoreitit kulkevat myös Kemin kaupungin alueella. Mantereelta suunnitellun tuulipuiston reunaan on noin. 25–30 km. Veden syvyys alueella vaihtelee yhdestä (1) metristä 43 metriin. Skyborn suunnittelee tälle koko alueelle noin 85–185 merituulivoimalan tuulivoimapuistoa. Kaavoituksen lopullinen rajaus, tuulivoimaloiden sijoittelualueet kaava-alueen sisällä ja merituulivoimaloiden lopullinen lukumäärä tarkentuvat kaavoitusprosessin yhteydessä tehtävien selvitysten ja sidosryhmäkeskustelujen perusteella.

Tuulivoimaloiden alustava kokonaiskorkeus on 390 metriä, ja niiden arvioitu yksikköteho on 14–30 MW. Tuulivoimapuiston kokonaisteho on arviolta maksimissaan 2600 MW. Tarkempi erittely tuulivoimaloiden sijoittelusta, sekä alustavasta hankealueen rajauksesta löytyy tämän kaavoitusaloitteen liitteestä 1.

Hankkeeseen kuuluu myös vedyntuotantovaihtoehto merellä merituulivoimapuiston yhteyteen asennettavilla elektrolyysereillä. Tuulipuiston alueella tuotettava sähkö ja mahdollinen vety siirretään kaapeleita tai putkilinjoja pitkin mantereelle. Sähkölinoja on arvioitu tarvittavan 1–2. Vaihtoehtoisia reittejä on useampia, sekä mahdollisia Fingridin liityntäpisteitä on neljä. Voimajohtolinjauksia ja niiden eri vaihtoehtoja tullaan selvittämään tarkemmin YVA:ssa.

Esitämme käynnistettäväksi oikeusvaikutteisen osayleiskaavan laatimisen maankäyttö- ja rakennuslain 77 a §:n mukaan siten, että tuulivoimaloiden rakennusluvut voidaan myöntää suoraan osayleiskaavan perusteella. Osayleiskaavassa osoitetaan hankkeen maankäyttötarpeet, joita ovat erityisesti tuulivoimaloiden alueet.

Lisäksi kaavamenettelyssä tarkastellaan tuulivoima-alueen sisäistä sähkönsiirtoa varten tarvittavat kaapelilinjat, sähköasema sekä kaava-alueelle sijoittuva osa ns. ulkoisesta sähkönsiirtoreitistä, jolla hanke liitetään sähköverkkoon.

Kaavaa varten laaditaan maankäyttö ja rakennuslain mukaiset selvitykset ja vaikutusten arvioinnit. Arvioinnissa hyödynnetään Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä (jäljempänä ”YVA”) tuotettua aineistoa, jota tarvittaessa täydennetään ja päivitetään kaavatyön yhteydessä.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017) liitteen 1 hankeluettelon mukaan YVA-menettelyä tulee soveltaa tuulivoimapuistoihin, joissa voimalaitosten määrä on vähintään 10 tai niiden yhteenlaskettu kokonaisteho on vähintään 45 MW. Suunniteltu tuulivoimahanke sisältyy kokonsa puolesta YVA-asetuksen hankeluetteloon ja edellyttää YVA-menettelyä.

Hankealue sijaitsee osittain Pohjois-Pohjanmaan 1. vaiheen maakuntakaavassa TV-alueeksi osoitetulla alueella. Hankealue on myös tunnistettu maankäyttö- ja rakennuslain velvoitteisiin perustuvassa oikeusvaikutuksettomassa Suomen merialuesuunnitelmassa 2030, sekä Lapin Liiton laatimassa Lapin tuulivoimaselvityksessä 2022 merituulivoimalle potentiaalisesti alueeksi.

Skybornin tavoiteaikataulun kuvaus kaavoitusprosessille on esitetty liitteessä 2. Tavoiteaikataulun kuvaus sisältää kaikki kaavan vaiheet, rakentamisen ja tuotannon sekä myös selvitysten aikataulun mahdollisuuksien salliessa. Merituulivoimapuiston osayleiskaava pyritään esittämään hyväksyttäväksi vuoden 2026 aikana, jonka jälkeen tuulivoimaloille haetaan rakennusluvat. Tuulipuiston rakentaminen voisi tällöin alkaa vuoden 2029 aikana, jolloin tuulivoimapuisto voitaisiin ottaa käyttöön arviolta vuonna 2033.

Kaavaprosessin rinnalla hankealueella tehdään myös kattavat tuulimittaukset. Kaavan laatijaksi esitämme Sweco Finland Oy:tä (jäljempänä ”Sweco”), joka on rakennetun ympäristön ja teollisuuden asiantuntija. Sweco:n toimesta kaavan vastuullisena laatijana esitetään toimimaan Jaakko Rauniota FM (Maantiede), (YKS-666) , joka on toiminut aiemmin kaavoittajana lin kunnassa, sekä aluesuunnittelijana Lapin Liitossa. Yleiskaavan laatimisen projektipäällikkönä esitetään toimimaan insinööri Kimmo Kymäläistä, jolla on yli 10 vuoden monipuolinen kokemus eri kuntien maankäytön tehtävistä, sekä hyvä maankäyttö- ja rakennuslain tuntemus. Laadunvarmistajana esitetään toimimaan vanhempaa kaavoitusarkkitehtia likka Rantaa (YKS-298). Skyborn sitoutuu vastaamaan kaavan laatimisen ja sitä varten laadittavien selvitysten kuluista Simon kunnan kanssa solmittavan yhteistoimintasopimuksen mukaisesti.

Kokemuksemme perusteella oletamme, että hankealueen sisällä ja sen läheisyydessä on monia tahoja ja ryhmiä, jotka käyttävät aluetta esimerkiksi ammatti- ja vapaa-ajan kalastukseen tai muuhun virkistyskäyttöön. Tuulivoiman hankekehityksen aikana nämä alueen muut käyttäjät tunnistetaan ja haastatellaan ja tutkitaan heidän kanssaan mahdollisuuksia vähentää ja hallita tuulivoiman rakentamisesta johtuvia haittoja. Selvyyden vuoksi todetaan kuitenkin, että tuulivoimahankkeen mahdollinen toteutuminen ei estä kaavoitettavan alueen muuta rinnakkaista käyttöä kuten virkistyskäyttöä, tai kalatalouden harjoittamista.

Alueen vedet tulevat olemaan kaikkien käytössä, eikä pääsyä tuulipuiston alueelle estetä.

Puolustusvoimien esikunta on 12.10.2022 antanut lausunnon hankkeen vaikutuksista puolustusvoimien tutkiin. Lausunto on myönteinen ja se koskee 142 tuulivoimalaa 390 metrin kokonaiskorkeudella. Lausunto on voimassa 12.10.2027 asti. Mikäli hankkeen tuulivoimaloiden määrä tai sijainti muuttuu, puolustusvoimilta pyydetään tarvittaessa uusi lausunto.

Skyborn Renewables Pooki Oy esittää kaavoituksen käynnistämisestä seuraavasti:

1. Simon kunta hyväksyy kaavoitusaloitteen ja käynnistää oikeusvaikutteisen osayleiskaavan maankäyttö- ja rakennuslain 77 a §:n mukaan siten, että tuulivoimaloiden rakennusluvut voidaan myöntää suoraan yleiskaavan perusteella.
2. Skyborn Renewables Pooki Oy solmii Simon kunnan kanssa yhteistoimintasopimuksen osapuolten yhteistyön ja kustannusvastuiden sopimiseksi valittuaan kaavakonsultin.
3. Simon kunta hyväksyy kaavakonsultin omien sääntöjensä mukaisesti.
4. Skyborn Renewables Pooki Oy vastaa osayleiskaavan laadinnan, selvitysten ja suunnitelmien kustannuksista.
5. Vastaavasti Simon kunta vastaa lakisääteisistä hallinnollisista tehtävistä ja perii kaavoituksesta aiheutuvat kustannukset yhdyskunta- ja ympäristöpalveluiden palveluhinnastoon perustuen vuosittain.

Kaava-alueen rajaukseksi hanketoimija esittää liitteen 1 mukaista aluerajauksen. Kaava-alueen rajausta ja tuulivoimaloiden sijoittelua täsmennyvät myöhemmin laadittavien selvitysten ja vaikutusten arvioinnin perusteella. Myös tiestön ja sähköaseman sijainnit täsmennyvät myöhemmin.”

Skyborn Renewables Pooki Oy on jättänyt samanaikaisesti kaavoitusaloitteet kaikkiin hankealueen kuntiin. Simon kunta on valmistellut kaavoitusaloitetta yhdessä lin kunnan kanssa.

Merituulivoimaa on suunnittelilla Perämeren pohjukkaan myös Ruotsin puolelle merkittävässä määrin. Kaavoituksen yhteydessä tulee kiinnittää huomiota myös yhteisvaikutuksiin ja erityisesti mm. seuraaviin seikkoihin:

- vaikutukset vaelluskaloihin ja muuttolinnustoon,
- sähkönsiirtolinjat ja mahdollinen vedynsiirtolinjaus sekä
- voimaloiden näkyvyys/välke.

Lisätietoaineisto

Kaavoitusaloite Simon kunta Pooki merituulivoimahanke
Pooki tuulipuistoalue kartta
Simo Kaavoitusaloite liitekartat
Yhteistoimintasopimus Skyborn Merituulivoima Simo
Puolustusvoimien lausunto
Alustava aikataulu Pooki ympäristövaikutusten arviointi ja osayleiskaava

Esittelijä

Kunnanjohtaja Vivi Marttila

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää hyväksyä kaavoitusaloitteen Simon kunnan osalta,
1. Simon kunta hyväksyy kaavoitusaloitteen ja käynnistää oikeusvaikutteisen osayleiskaavan maankäyttö- ja rakennuslain 77 a §:n mukaan siten, että tuulivoimaloiden rakennusluvut voidaan myöntää suoraan yleiskaavan perusteella.
2. Skyborn Renewables Pooki Oy solmii Simon kunnan kanssa yhteistoimintasopimuksen osapuolten yhteistyön ja kustannusvastuiden

sopimiseksi valittuaan kaavakonsultin.

3. Simon kunta hyväksyy kaavakonsultin omien sääntöjensä mukaisesti.

4. Skyborn Renewables Pooki Oy vastaa osayleiskaavan laadinnan, selvitysten ja suunnitelmien kustannuksista.

5. Simon kunta sopii lakisääteisistä hallinnollisista tehtävistä ja kaavoituksesta aiheutuvien kustannusten perimisestä hankealueen kuntien yhdenmukaisen yhteistoimintasopimuksen perusteella.

Päätös

Hyväksyttiin.

Kunnanhallitus 17.02.2025 § 32

Valmistelija

Kunnanjohtaja Vivi Marttila ja vs. tekninen johtaja Sampo Mäkelä

Osayleiskaavaan liittyen on valmistunut alueidenkäyttölain mukainen osallistumis- ja arviointisuunnitelma. Suunnitelmassa kerrotaan alueidenkäyttölain 63 §:n mukaisesti, miten osallistuminen ja vuorovaikutus sekä kaavan vaikutusten arviointi tapahtuvat kaavaprosessissa. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa täydennetään tarvittaessa suunnitteluprosessin kuluessa.

Hanke sijoittuu Simon lisäksi lin kunnan alueelle, ja kumpikin kunta kaavoittaa omalle alueelleen sijoittuvat osat kaava-alueesta. Kaavaprosessi on kuitenkin yhteinen, ja lähtökohtaisesti asiakirjoista ainoastaan kaavakartta tullaan esittämään kahdessa osassa (sekä kokonaisuuden esittämiseksi yhdistelmäkarttana kaava-aineiston liitteenä). Myös laadittu osallistumis- ja arviointisuunnitelma on sama kummassakin kunnassa. Kaava-aineistossa kerrotaan, mitkä suunnitelmat ja vaikutukset kohdistuvat eri kuntiin. Yhteisten asiakirjojen myötä osallisten on helpompaa seurata hankkeen etenemistä ja kokonaisuutta. Myös nähtävilläolot tullaan järjestämään kunnissa yhtä aikaa. Alueelle suunnitellaan enintään 100 kokonaiskorkeudeltaan maksimissaan 390 metrin korkuisen tuulivoimalan rakentamista. Tuulivoimalat on suunniteltu toteutettavan enintään noin 26 MW:n tehoisina. Yleiskaavaprosessin rinnalla toteutetaan ympäristövaikutusten arviointimenettely (YVA), jossa tutkitaan ns. nollavaihtoehdon (hanketta ei toteuteta) lisäksi kahta eri hankevaihtoehtoa. Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn tuloksia hyödynnetään kattavasti yleiskaavan laadinnassa.

Merialueen siirtokäytävien osalta YVA-menettelyssä tarkastellaan nollavaihtoehdon (hanketta ei toteuteta) lisäksi kahdeksaa vaihtoehtoa. Maa-alueiden sähkönsiirron osalta tarkastellaan yhdeksää vaihtoehtoa, joista suurimmalla osalla on alavaihtoehtoja. Hankkeen alkuvaiheessa mukana ollut merialueen vetytuotantovaihtoehto on jätetty pois YVA-menettelystä. Osayleiskaavassa sähkönsiirtoon liittyvät ratkaisut osoitetaan vain siltä osin, kun ne sijoittuvat yleiskaavan suunnittelualueelle.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa on kuvattu yleiskaavoituksen tavoitteet. Tuulivoima-alueen mahdollistavan yleiskaavan laadinta tukee Simon ja lin kunnan strategisia tavoitteita. Kaavan laadinnassa huomioidaan valtakunnalliset ja maakunnalliset tavoitteet. Tavoitteena on osaltaan edistää myös Suomen ilmastotavoitteiden toteutumista. Yleiskaavan suunnittelussa huomioidaan merialueen ominaispiirteet. Tavoitteena on laatia yleiskaava siten, että tuulivoima-alueen rakentamisen

kielteiset ympäristövaikutukset jäävät mahdollisimman vähäisiksi.
Yleiskaava laaditaan tiiviissä vuorovaikutuksessa osallisten kanssa.

Suunnitelmassa on kuvattu yleiskaavoituksen keskeiset osalliset. Hanke sijoittuu kahden kunnan ja maakunnan alueelle, mikä on huomioitu osallisia määriteltäessä. Osallisten listaa täydennetään tarvittaessa kaavaprosessin aikana.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa on tuotu esille valtioiden rajat ylittäviin ympäristövaikutuksiin liittyvät ilmoitus- ja neuvottelumenettelyt. Valtioiden rajat ylittävistä ympäristövaikutuksista säädetään alueidenkäyttölain 26 a luvussa.

Hankkeen YVA-menettelyssä laaditaan kattavasti erilaisia erillisselvityksiä. Laadittavat selvitykset on listattu osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa. Yleiskaavoituksen yhteydessä tehdään tarvittaessa YVA-menettelyä täydentäviä selvityksiä. Hankkeeseen liittyen laaditaan muun muassa tarkastelu alue- ja kuntatalousvaikutuksista.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa esitetyn tavoiteaikataulun mukaisesti kaavan valmisteluaineistoon (kaavaluonnokseen) liittyvä kuuleminen toteutettaisiin samanaikaisesti YVA-selostuksen kuulemisen kanssa alkukesällä 2026. Kaavaehdotus on tavoitteena asettaa nähtäville alkuvuonna 2027. Myös kaavan hyväksymiskäsittely on ajoitettu vuodelle 2027.

Hankkeen YVA-ohjelma valmistuu tavoiteaikataulun mukaisesti loppukeväällä 2025. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma sekä YVA-ohjelma on perusteltua asettaa nähtäville samanaikaisesti. Tällöin prosessi on osallisten kannalta mahdollisimman selvä, ja kumpaakin menettelyä voidaan esitellä samoissa yleisötilaisuuksissa.

Kaavoitussopimusta on tarkistettu, se on laadittu yhteneväiseksi kuntien kesken ja hyväksyttävissä. Lisäksi hyväksytään hankkeelle valittu kaavakonsultti.

Lisätietomateriaali

Kaavoitussopimus
Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Esittelijä

Kunnanjohtaja Vivi Marttila

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää:
1. hyväksyä tarkennetun kaavoitussopimuksen sekä hankkeelle valitun kaavakonsultin
2. kuuluttaa osayleiskaavan vireille
3. hyväksyä liitteenä olevan osallistumis- ja arviointisuunnitelman ja asettaa sen nähtäville
4. tiedottaa vireilletulosta ja pyytää osallistumis- ja arviointisuunnitelmanaan tarvittavat lausunnot.

Päätös

Hyväksyttiin.

Merkittiin, että asian esittelyn aikana klo 17.03 – 17.49 kokouksessa olivat paikalla Skyborn Renewables Pooki Oy:stä Anu Vaahtera ja Sweco Oy:stä Jaakko Raunio. Merkittiin myös, että vs. tekninen johtaja Sampo Mäkelä oli paikalla esittelyn aikana.

Valmistelija

vs. tekninen johtaja Sampo Mäkelä:

Suunnitellulla merituulivoimapuistolla on todennäköisesti merkittäviä vaikutuksia Ruotsin valtion alueelle, sillä hankkeen suunnittelualue sijaitsee valtioiden rajan läheisyydessä. Vaikutusten vuoksi hankkeen yleiskaavoitukseen liittyen tulee toteuttaa kansainväliseen kuulemiseen liittyvät ilmoitus- ja neuvottelumenettelyt.

Valtioiden rajat ylittävistä ympäristövaikutuksista säädetään alueidenkäyttölain 26a luvussa. Alueidenkäyttölain 206b §:ssä todetaan seuraavasti: "Jos valmisteltavana olevan kaavan toteuttamisella voi olla todennäköisesti merkittäviä vaikutuksia toisen valtion alueelle, kaavoituksesta vastaavan viranomaisen tulee viipymättä toimittaa ilmoitus kaavoituksen vireille tulosta Suomen ympäristökeskukselle. Ilmoitukseen tulee liittää kaavaa koskeva osallistumis- ja arviointisuunnitelma sekä käytettävissä oleva kaavan valmisteluaineisto.

Jos Suomen ympäristökeskus katsoo, että kaavan toteuttamisella on 206 a §:ssä tarkoitettuja merkittäviä ympäristövaikutuksia, tai jos merkittävien ympäristövaikutusten kohteena oleva valtio sitä pyytää, Suomen ympäristökeskuksen on ilmoitettava vaikutusten arvioinnista ja toimitettava käytettävissä oleva aineisto kaavan toteuttamisen ympäristövaikutusten toteamiseksi toiselle valtiolle. Toiselle valtiolle toimitettavaa aineistoa on kaavan laatimisen edetessä täydennettävä kaavaselostuksella sen valmistuttua".

Suomen ympäristökeskus vastaa menettelyn toteuttamisesta Suomen osalta. Ruotsin viranomaiset asettavat aineiston nähtäville Ruotsissa, kokoavat saamansa palautteen ja toimittavat koonnin Suomen ympäristökeskukselle. Suomen ympäristökeskus toimittaa saadun palautteen kunnille.

Kansainväliseen kuulemiseen liittyen on laadittu Suomen ympäristökeskukselle toimitettava pyyntöasiakirja, jolla pyydetään Suomen ympäristökeskukselta hankkeen yleiskaavoitukseen liittyvän kansainvälisen kuulemisen ilmoitus- ja neuvottelumenettelyn toteuttamista alueidenkäyttölain 206 §:n mukaisesti. Simon kunta vastaa pyynnön toimittamisesta oman alueensa osalta.

Menettelyssä kuullaan Ruotsin puolen edustajia kaavaan liittyvien kuulemismenettelyjen yhteydessä. Kuulemisajat ajoitetaan lähtökohtaisesti samoihin ajankohtiin Suomessa toteutettavien kuulemisajankohtien (OAS:n osalta 12.5-13.6.2025) kanssa, mutta Ruotsin puolen liittyvä kuulemisaika on todennäköisesti tarpeen toteuttaa hieman pitempänä muun muassa kuulemiseen liittyvien järjestelyjen ja hallinnollisten prosessien vuoksi.

Mikäli Ruotsin edustajat katsovat tarpeelliseksi, järjestetään kaavoitukseen liittyen ruotsinkielinen esittely- ja keskustelutilaisuus. Tilaisuuden suunniteltu toteutustapa on kuvattu pyyntöasiakirjassa.

Alueidenkäyttölain mukaan kaavan toteuttamisesta toisen valtion alueelle aiheutuvat ympäristövaikutukset kuvaava aineisto on tarvittaessa riittävältä osin käännettävä vastaanottavan valtion viralliselle kielelle. Kaavoituksen vireilletulon yhteydessä aineisto käsittää osallistumis- ja

arviointisuunnitelman, joka on käännetty kokonaisuudessaan ruotsin kielelle.

Ruotsinkielisen osallistumis- ja arviointisuunnitelman laatimisen yhteydessä suunnitelmaan on tehty Suomen ympäristökeskukselta saatujen kommenttien pohjalta teknisiä päivityksiä, ja kaavan osallisten listausta on täydennetty siten että siinä on huomioitu myös tarvittavat Ruotsin puolen tahot. Samat päivitykset on tehty suomenkieliseen osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan.

Lisätietoaineisto

Ruotsinkielinen osallistumis- ja arviointisuunnitelma
Suomen ympäristökeskukselle toimitettava pyyntöasiakirja

Esittelijä

Kunnanjohtaja Vivi Marttila

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää

1.) omalta osaltaan pyytää Suomen ympäristökeskukselta hankkeen yleiskaavoitukseen liittyvän kansainvälisen kuulemisen ilmoitus- ja neuvottelumenettelyn toteuttamista alueidenkäyttölain 206 §:n mukaisesti

2.) hyväksyy ruotsinkielisen osallistumis- ja arviointisuunnitelman sekä

3.) hyväksyy nähtäville asetettavaan suomenkieliseen osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan tehdyt päivitykset sekä

4.) toimittaa ruotsinkielisen osallistumis- ja arviointisuunnitelman ja liitteenä olevan kuulemispyyntöasiakirjan Suomen ympäristökeskukselle

Päätös

Hyväksyttiin.

Merkittiin, että Esko Tavia poistui kokouksesta klo 17:06 tämän asian käsittelyn aikana.